

Frá føroysku blaðmannvitjanini í Danmark

Tá H. C. Hansen, forsetisráðharri, var á vitjan í Føroyum í summar, bjóðaði hann føroyskum blaðmonnum at gera ferð til Danmark. Henda ferð kom í lag og ferðadust blaðmennir kring um Danmark í døgnum frá 28. sept. til heimferðadagin 2. oktbr.

Vitjanin byrjaði mánadag í Keypmannahavn. Aðraastaðni hava vit greitt frá teirri fyrstu móttøkuni — rundborðssamrøðin í forsetisráðnum.

Seinri var móttøka í Fólkatínginum. Fólkatíngsformaðurin tók ímóti og visti blaðmonnum runt í sjálvum Fólkatíngssalinum og síðan ymsastaðni í bygninginum. Fólkatíngsformannskapurin var kominn til staðar og høvi var at heilsa uppá leiðandi politikkarar, teirra m. a. Wilh. Dupont, orðførari javnaðarflokksins í føroyskum málum, Erik Erik sen, fyrr. forsetisráðharra, Ole Bjørn Kraft, fyrr. uttanríkisráðharra, M. Buhl frá Vinstra, Fogh og Elsu Zeuthen frá Radikalu, Niels Andersen frá Retsforbundet o. fl.

I einum av nevndarrúmum var aftur rundborðssamrøða undir leiðslu fólkatíngsformannsins. Høðani var farið til borðs, har m. a. eisini H. C. Hansen, forsetisráðharri var til staðar.

Seinrapartin var vitjan á Egmont H. Petersens kollegium. Hetta er prýðuligur bygningur, ið Egmont Petersens fond hevur latið 15 milj. kr. til. Um veturin verður tað nýtt til studentabíð og um summarið sum gistingarhús. Teir studentar, ið vilja búgva har, skulu hava sera góðan karakter fyri at sleppa inn, og ikki meira enn 8-10 pst. av teimum, ið soka á hvørjum ári, fáa innivist. Í lotuni býr ein Føroyingur har, Jógvann Nolsøe úr Vági. Tað var professorin dr. jur. von Eben, ið tók ímóti og visti framúr gestabliðni.

Um kvöldið var døgurið í stovu forsetisráðsins á Christiansborg, har væl av fólki var samlað. H. C. Hansen helt borðs-røðuna.

Týsdagin gekk leiðin til Odense, har mikla fyrítøkan Thomas B. Thrige var fyrst vitjað. Fyrítøkan hevur deildir í Keypmannahavn og London. Thomas B. Thrige byrjaði í 1894 og gav fyrítøkuna til danska samfelagið, tá hann doyði. Fyrítøkan telur nú umleið 4000 arbeiðarar og 830 starvsfólk. Teir gera allar elektrískar maskinur, spol av øllum sløgum, lokomotiv o.m.a. Tað er henda fyrítøka, ið latið hevur tey gítu spølina til Portugalstrolararnar. Hava annars latið tilfar til SEV og elverkini í Tórshavn og Klakksvík.

Viðari gekk leiðin til H. C. Andersens Hus, har alt um skaldið og livsverk hans ara var til skjals.

Frá Odense var farið til Svendborg, har høvi var at vitja sjómannsskúlan hjá reiðaríðnum J. Lauritzen. Hetta er forskúli fyri slikar, ið ætla at gerast stýrsmenn, maskinmenn o. a. Skúlin hevur egið skúlaskip.

Á kvöldið varð farið úr Svendborg til Fåborg og yvir á Als og síðan við bili til Sønderborg.

Morgunin eftir gekk leiðin til Idræts-højskolen, har einstakir Føroyingar hava verið. Til Dybbøl við bil, har hin kendi blaðstjórin Chr. Refslund gav eina ógvuliga áhugaverða frágreiðing um hetta søguliga stað, har so blóðugt stríð hevur staðið, og har menn úr øllum Norðan-londum — teirra millum ein Føroyingur — hava barst móti Preusarum í árunum 1848-50 og 1864.

Koyrt varð framvið markinum til Tønder, har blaðstjórnarnar á staðnum bjóðaðu til morgunmatar og høðani fram móti Vesturströndini, har hugt var at

teimum stóru landøkjunum, ið turrlegð eru. Um Ribe var farið til Esbjerg.

Fyrst varð vitjað á Esbjerg Arbejderhøjskole, ið er umbygdur í 1955. Hann rúmar 120 næmingum. Í lotuni hevði skúlin 3 skeið: eitt fyri prentarar, eitt í sambandi við samarbeiðsnevndirnar og eitt ILO skeið. Á hesum skeiði, ið alheimsamskipan arbeiðaranna fyrireikar, luttóku fólk frá Indonesiu, Ceylon, Filipinunum, Korea, Japan o. a. Skúlin, ið kostaði 4 ½ milj. kr., er góðin á tann hátt, at allir danskir arbeiðarar hav gold ið 3 oyru um vikuna til byggingrunn. T. d. kostar eitt vetrarskeið 2000 kr. 900 kr. fáast í statsstundningi, fakfeløgini gjalda restina. Um summarið eru familjuskæið, foreldur kunnu tá hava børnini við.

Um kvöldið bjóðaði býráðið í Esbjerg til døgurða, har borgarstjórin L. Høyer Nielsen var vertur. Umboðsmenn fyri fiskivinnuna vóru til staðar. Her vóru mangir fiskivinnuspurningar havdir á lofti, og vóru menn á einum máli um samarbeiði og samvinnu í øllum fiskivinnumálum, ikki minst í Grønlandi.

Týðliga á morgni varð gjørd rundferð á havnarlagnum í Esbjerg, har blaðmenn fingu at siggja hina stóru fiskaauctionina ið tekur ímóti og selur tær stóru fiskarígy urnar, ið landaðar verða hvørja nátt. Í Esbjerg eru nú umleið 500 fiskifør. Har lá eisini far og landaði saltfisk. Ikki rættuliga á sama hátt sum í Føroyum, tí fiskurin verður ikki skildur eftir góðsku, men bara eftir stødd, pakkaður beinanvegin og avskipaður serstakliga á Italiarmarknaðin.

Frá frálíka blóðskapinum í Esbjerg var farið við bil allan vegin upp til Aalborg. Mestapartin var koyrt gjøgnum heiðarnar, og við á ferðini var blaðstjóri frá Hedeselskabet. Á vegnum fingu blaðmenn at siggja tað stóra arbeiðið »Hedeselskabet« hevur gjørt: gjøgnum um ári. Fyri at verja seg móti sandroki hava teir plantað meira enn 1 miljard trø. Fyri 100 árum síðan lógu her 1 miljón ha sum oyðiland. Nú eru bara 150.000 ha eftir, ið ikki er uppyrkað. 25.000 húsbrúkr eru sett á stovn. Stórar plantagur grøgva fram. Á leiðini bjóðaði stjórin fyri Hedeselskabet til morgunmat á hotel Eyde í Herning, og viðari varð vitja í Viborg dómkirkju, teim gítu Rebildbakkunum og aðraðaðni.

Um kvöldið kom ferðalagið til Aalborg, har farið varð inn í Aalborgghallen, ið er ein frøi at siggja hjá tí fremmanda og til miklan heiður fyri býin. Tað er Aalborg býarstýri hevur latið bygt henda prýðiliga bygning, har stór og snottulig høli eru at finna til øll møgulig endamál m. a. er rulluleikpallurin stórri enn tann á kongliga sjónleikarhúsinum í Keypmannahavn.

Sera hugnalig samkoma var við blaðmenn úr Alborg, ið bjóðaðu til døgurða og seinri visti stórt blaðvirki í arbeiði. Um kvöldið varð farið til Keypmannahavnar við skipi.

Henda seinasta dagin var farið inn á Nordisk Film, har blaðmenn fingu at siggja brót úr nýggja filminum »Trø, hár og stróldom«, ið tá ikki er liðugur enn somuleiðis einstakar upptøkur.

Seinri var morgunmatur í radiohúsinum og síðan rundferð í hesum stóra og prýðiliga bygningi.

Ferðin endaði við døgurðanum, ið forsetisráðharrin gav á Langliniepavillionen og har Elkær Larsen var vertur.

Ein frálík, men strævin ferð var at enda komin.

Føroysku blaðmennir eru danska forsetisráðharranum takksamir fyri hesa innbjóðing, fyri fram úr gestabliðni og ta miklu vælvild, ið teimum varð vist kring um landið.

Fiskimark - flúgvíng - frihandilsøkið kol - bispur o. a.

Sama morgun sum føroysku blaðmennir komu til Keypmannahavnar, var móttøka í forsetismálaráðnum og beint aftaná móttøkuna rundborðssamrøða, har H. C. Hansen, forsetisráðharri, Viggo Kampmann, figgarráðharri, Oluf Petersen, fiskiráðharri, Elkjær Larsen, departementsleiðari eins og umboðsmenn fyri sosial- og undirvísingarmálaráðið, vóru til staðar.

Ymisk mál av týðningi fyri Føroyar vóru til umrøðu. Her er í stuttum hvat ráðharrarnir høvdu at siga.

Viðvíkjandi fiskimarksmálum var stóða Danmarkar tann, at lond sum Føroyar, Island og Grønland áttu at fáa 12 mila mark; men enn var ov tíðliga at taka eina avgjörða støðu.

Um flogsambandið við Føroyar var í lotuni einki nýtt at fætta; men líkindi vóru fyri, at flogsambandið henda vegin kundi samskipast við flogsambandið Danmarkar—Grønland ímillum.

Danmark er sum kunnugt við at fara upp í frihandilsøki teirra sjei, men ráðharrarnir hildu, at tað var gjørligt at halda Føroyar uttafhfyri, um Føroyingar sjálfvirkni ynsktu tað. — Annars verða Føroyar umboðaðar á tí fundinum, ið hildin verður í Stockholm.

Viðvíkjandi koladriftini í Suðuroy er ein rapport í umbúna.

Málið um at gera Føroyar til egið bispadomi er frامmi í lotuni, og serlig nevnd arbeiðir nú við tí.

Ráðharravitjanir

Undir føroysku blaðmannavitjanini í Keypmannahavn varð spurt, hvørjar ráðharravitjanir, vit høvdu í væntu; men í lotuni fyriliggur einki meira enn áður er sagt frá um vitjan sosialráðharrans Julius Bomholts og kirkjumálaráðharra Bodil Kock. — H. C. Hansen segði seg í hyggju at gera ferð til Grønlands komandi summar, men kom neyvan til Føroyar, sjálvt um hann fegin vildi vitja higar á hvørjum ári.

Drottningin fór í gjárkvöldið úr Keypmannahavn. Hon kemur til Føroya og heldur síðani leiðina til Grønlands. Á niðurferðini kemur hon inn aftur her og koma tá útróðrarmennir, ið eftir eru í Grønlandi heim.

Uttanríkisráðgjafir: Í heimastýrislógini verður sagt, at Føroyar kunnu fáa serkonan mann settan í uttanríkisráðið. Hetta mál var í 1951 lagt fyri landsstýrið, ið svaraði, at Føroyar ongan slíkan mann áttu tá; tó umboðar Hans A. Djurhuus Føroyar lutvís í uttanríkisráðnum. Í sama viðfangi varð nevnt, at Føroyar gjøgnum uttanríkisráðnum kundu vera um boðaðar í Nordisk ráð.

Grønland: Viðvíkjandi rættindum okkara í Grønlandi segði H. C. Hansen, at prinsipiella stóða stjórnarinnar var, at Føroyingar, Danir og Grønendingar skulu hava sama rættindi.

Tannlæknar: Eisini tannlæknaviðurskiptini vóru til umrøðu, og tá onkur bar uppá mál, um tað ikki lat seg gera at tvangsútskriva tannlæknar til Føroyar, svaraði Kampmann: »Lad os begynde her.«

Hetta vóru í stuttum tey mál, ið viðgjørd vórðu á hesum sinni.

Blaðmaður til Aarhus

Undir føroysku blaðmannavitjanini í Keypmannahavn bjóðaði Elkjær Larsen, stjóri í forsetisráðharradeildini, einum føroyskum blaðmanni á 3 mánaða blaðmannaskeiði, ið hildið verður á lerda háskúlanum í Aarhus.

Silver Spray kom í gjár inn av agnsildaveiðu. Hon hevði 230 kassar.

FØROYA

BANKI

Útbankin í Eysturoy

hevur nú 3 skrivstovur:

í Runavík

í Fuglafirði

og á Skála

Skrivstovur útbankans hava opið soleiðis:

Í RUNAVÍK:	Hvønn dag	kl. 14.30—17.00. Leygardag tó 10.30—12.30.
Í FUGLAFIRÐI:	Mánadag og hósdag	kl. 10.30—12.30
Á SKÁLA:	Mikudag	kl. 10.30—12.30.